

**UCHWAŁA NR XXXIII/405/2013
RADY GMINY PAWŁOWICE**

z dnia 17 grudnia 2013 r.

**w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pawłowice na lata
2014 – 2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zmianami) w związku art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zmianami) oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Działalności Społecznej

**Rada Gminy Pawłowice
uchwała**

- § 1.** Przyjąć do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pawłowice na lata 2014 – 2020 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pawłowice.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

Przewodniczący Rady

mgr Franciszek Dziendziel

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PAWŁOWICE na lata 2014 - 2020

PAWŁOWICE 2013

SPIS TREŚCI

strona

1. WPROWADZENIE	4
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYNA GMINY PAWŁOWICE	5
2.1 Opis Gminy	5
2.2 Gospodarka Gminy	6
2.3 Wybrane dane demograficzne	7
3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	9
3.1 Przedmiot diagnozy	9
3.2 Analiza wybranych problemów społecznych	9
4. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	24
4.1 Analiza występujących problemów społecznych	24
4.2 Analiza strategiczna SWOT	24
5. MISJA I CELE STRATEGII	28
5.1 Misja Gminy	28
5.2 Priorytety	28
5.3 Cele strategii	29
6. MONITORING I ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ	35
SPIS TABEL I WYKRESÓW	36

1. WPROWADZENIE

Regulacje prawne w zakresie pomocy społecznej nakładają na gminę ustawowy obowiązek, opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej – tekst jednolity D. U z 2013r. poz.182 ze zmianami) z uwzględnieniem w szczególności programów: przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny, ochrony zdrowia, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, innych.

Strategię rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Pawłowice opracowano na lata 2014 -2020.

W strategii wyróżniono następujące kroki:

- określenie bieżącej i przyszłej sytuacji gminy,
- ustalenie celów i kierunków strategicznych,
- wyznaczenie wizji strategii,
- wyznaczenie priorytetowych zadań.

Dokument charakteryzuje w szczególności działania instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem stanowiącym podstawę skutecznych działań na rzecz społeczności lokalnej, w celu zmiany tych zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.

Działania te będą ukierunkowane na poprawę warunków życia i zaspokojenia potrzeb mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej. Główny nacisk kładzie się na pracę socjalną, aktywizację społeczną i zawodową, wsparcie specjalistyczne, w tym psychologiczne i prawne. Co ważne umożliwia pozyskiwanie środków na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Przedstawiona strategia rozumiana jest jako realizacja długookresowych celów za pomocą ustalonych środków i przy wykorzystaniu posiadanych zasobów. Zaproponowane cele i kierunki wzajemnie zależą od siebie, a ich realizacja wzajemnie się warunkuje. Do kontynuowania prac nad rozpisаныmi kierunkami na szczegółowe zadania zajmować się będą zespoły robocze odpowiedzialne za realizację poszczególnych programów. Realizację strategii koordynuje ośrodek pomocy społecznej.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY PAWŁOWICE

2.1 Opis Gminy

Gmina Pawłowice jest gminą wiejską. Leży w południowej części Górnego Śląska (południowo – wschodnia część Kotliny Raciborsko – Oświęcimskiej), w województwie śląskim, w powiecie pszczyńskim, z którym sąsiaduje od strony wschodniej. Na północ znajduje się powiat żorski, na południe - cieszyński, a na zachód - powiat jastrzębski. W aktualnym kształcie administracyjnym gmina funkcjonuje od 2 stycznia 1973r. Obszar gminy liczy 75 km². W skład gminy wchodzi miejscowości: Pawłowice, Golasowice, Pielgrzymowice, Jarząbkowice, Krzyżowice, Warszowice, Pniówek.

Gmina graniczy z gminą Suszec (powiat pszczyński), miastem Pszczyna, miastami na prawach powiatu: Jastrzębie - Zdrój i Żory oraz gminami powiatu cieszyńskiego tj. Zebrzydowice, Strumień. Głównym bogactwem gminy jest węgiel kamienny.

Oświata, kultura i sport

Jednym z fundamentalnych zadań własnych gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji. Gmina ma obowiązek prowadzić publiczne przedszkola, punkty i zespoły przedszkolne, szkoły podstawowe oraz gimnazja.

Polityka oświatowa prowadzona w gminie spowodowała utworzenie nowoczesnej bazy oświatowo – sportowej. Szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne i boiska.

Na terenie Gminy znajduje się:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących - w którym znajduje się technikum górnicze i liceum ogólnokształcące
- 3 Gimnazja,
- 3 Zespoły Szkolno- Przedszkolne,
- 3 Szkoły Podstawowe,
- 3 Publiczne Przedszkola,
- 2 Niepubliczne Przedszkola,
- 1 Niepubliczny Żłobek.

W Gminie funkcjonuje *Gminny Ośrodek Kultury*, zlokalizowany jest w dwóch budynkach.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działają m.in.: zespoły ludowe, zespoły estradowe, chór, zespoły tańca nowoczesnego, zespół wokalny, zespół Retro, dziecięce i młodzieżowe grupy teatralne, klub tańca towarzyskiego, kółka: plastyczne, szachowe, modelarskie, ceramiki artystycznej oraz zajęcia dla osób w wieku dojrzałym (zajęcia językowe, plastyczne i komputerowe).

Ponadto w Domach Kultury mają swoją siedzibę liczne organizacje społeczne tj. Koło Gospodyń Wiejskich, Koło Emerytów i Rencistów, organizacje kombatanckie, Rada Osiedlowa Samorządu Mieszkańców, kluby sportowe.

W ciągu roku organizowanych jest szereg różnego rodzaju imprez zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Do jednych z ważniejszych należy zaliczyć Dni Pawłowic.

Gminny Ośrodek Kultury jest wydawcą gminnej gazety „Racje Gminne”, które wydawane są od roku 1993.

Głównym celem rozpoczętych w 2007 roku kursów EDU-S dla osób w wieku dojrzałym było stworzenie możliwości wszechstronnego rozwoju tym mieszkańcom gminy, którzy już dawno zakończyli swoją edukację szkolną i po wieloletniej przerwie nie chcą podejmować nauki na uczelniach lub kursach z osobami o wiele młodszymi. Liczba chętnych do nauki stale rośnie.

Gminny Ośrodek Sportu w ramach swojej działalności upowszechnia i rozwija kulturę fizyczną i sport w gminie wykorzystując nowoczesne obiekty sportowe (lodowisko, basen, hala sportowa). Organizuje imprezy o zasięgu lokalnym jak i ponadlokalnym, współpracuje z klubami sportowymi działającymi na terenie gminy.

Oprócz różnego rodzaju imprez mieszkańcy mogą korzystać z księgozbiorów *Gminnej Biblioteki Publicznej*. Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej finansowana jest z budżetu gminy.

Ochrona zdrowia

Placówki ochrony zdrowia są zakładami niepublicznymi i nie podlegają samorządowi gminnemu, dlatego też realizację celów zdrowotnych można osiągać jedynie poprzez działania o charakterze profilaktycznym oraz dbałość i dostosowanie do potrzeb społecznych standardu technicznego budynków ochrony zdrowia.

Dostępność, jakość i zakres usług opieki zdrowotnej w gminie uzależniona jest od kontraktów z Narodowego Funduszu Zdrowia. Dostępność do tych świadczeń pozostaje w związku z kwalifikacjami i liczebnością personelu medycznego. Można ją określić jako dobrą. Usługi zdrowotne w gminie świadczone są przez zakłady podstawowej opieki zdrowotnej, gabinety stomatologiczne, poradnię dla kobiet, grupową praktykę pielęgniarek, pielęgniarską opiekę środowiskową, pracownię rentgenowską, laboratorium analityczne, opiekę rehabilitacyjną, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną m.in.: okulistyczną, neurologiczną, urazowo – ortopedyczną.

Dla poprawy sytuacji zdrowotnej mieszkańców gmina przeprowadza i realizuje zdrowotne programy profilaktyczne. Programy takie realizowane są od 2001 roku. Na uwagę zasługują m.in. - opieka zdrowotna nad dziećmi w publicznych placówkach oświatowo-wychowawczych, bezpłatne badania w celu wczesnego wykrycia raka jelita grubego, bezpłatne badania profilaktyczne w kierunku wykrycia osteoporozy, program profilaktyki chorób układu krążenia, program profilaktyki gruźlicy, program profilaktyki chorób odtytoniowych, populacyjny program wczesnego wykrywania raka piersi, populacyjny program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy. Ponadto gmina realizuje programy profilaktyczno – edukacyjne oraz dostosowuje do potrzeb społecznych budynki ochrony zdrowia poprzez ich modernizację.

Szpital zapewniający opiekę specjalistyczną znajdują się poza gminą, w niewielkiej odległości tj. 11 km do Jastrzębia Zdroju oraz 20 km do Pszczyń.

Bezpieczeństwo publiczne

Jakość życia mieszkańców w sposób nierozzerwalny wiąże się z poczuciem ich osobistego bezpieczeństwa. Dlatego też nieodzowna jest intensyfikacja działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy. Działania w tym zakresie powinny koncentrować się na:

- eliminowaniu zagrożeń w miejscach szczególnie niebezpiecznych,
- współpracy wszystkich jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców,
- przeciwdziałaniu zjawiskom niepożądanym i społecznie niekorzystnym.

Nad bezpieczeństwem w gminie czuwa Komisariat Policji. Gmina posiada jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostka OSP w Pawłowicach wyposażona jest w wysokospecjalistyczny sprzęt ratowniczo-gaśniczy wykorzystywany w przypadku zagrożeń pożarowych, powodziowych oraz wypadków komunikacyjnych.

Rada Gminy, co roku zabezpiecza w swoim budżecie środki finansowe na realizację zadań w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

2.2 Gospodarka Gminy

Gmina Pawłowice jest bardzo dobrze połączona komunikacyjnie z sąsiednimi gminami oraz odleglejszymi miastami - m.in. Katowicami, Cieszynem, Wisłą czy Zakopanem.

Układ dobrze rozwiniętej sieci komunikacyjnej dróg gminnych stanowi łatwe połączenie z drogami wyższych kategorii oraz sąsiednimi miejscowościami.

Położenie geograficzne gminy może być rozpatrywane jako czynnik atrakcyjności w związku z bliskością ważnych miast aglomeracji śląskiej (Katowice), miejscowości wypoczynkowych w Beskidach (Brenna, Ustroń, Wisła) oraz przejść granicznych z Republiką Czeską (Cieszyn, Chałupki, Markłowice, Zebrzydowice).

Tereny gminne obfitują w lasy i stawy hodowlane. To doskonałe miejsce dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego i agroturystyki. Zwolennicy aktywnego wypoczynku mogą skorzystać z 70 km ścieżek rowerowych. Dużym atutem gminy jest rozwinięta infrastruktura techniczna i lokalizacja przy drodze krajowej DK 81, łączącej Katowice z Wisłą.

Gospodarka gminy przedstawia duży i nowoczesny potencjał. Górnictwo dominuje w strukturze gospodarczej gminy. Głównym zakładem przemysłowym jest Kopalnia Węgla Kamiennego „Pniówek”. Większe podmioty gospodarcze gminy zlokalizowane są głównie w Katowickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, podstrefie jastrzębsko – żorskiej.

2.3 Wybrane dane demograficzne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012r. roku gminę Pawłowice zamieszkiwało 18 009 osób, w tym 9 128 kobiet i 8 881 mężczyzn.

Tabela 1

Liczba mieszkańców Gminy Pawłowice w latach 2008 – 2012

STAN LUDNOŚCI GMINY						
I.p	Sołectwo	2008	2009	2010	2011	2012
1	Jarząbkowice	633	635	634	645	646
2	Golasowice	1235	1282	1329	1363	1401
3	Pielgrzymowice	2488	2525	2601	2651	2688
4	Krzyżowice	1034	1035	1036	1028	1025
5	Warszowice	1843	1884	1907	1947	1965
6	Pawłowice	9847	9762	9641	9594	9487
7	Pniówek	539	536	530	545	543
Razem pobyt stały		17619	17659	17678	17773	17755
Razem czasowy ogółem		354	340	377	400	354

Źródło: Urząd Gminy w Pawłowicach (dane na ostatni dzień roku kalendarzowego)

Tabela 2

Mieszkańcy Gminy Pawłowice według grup wiekowych

Dane	2008	2009	2010	2011	2012
MIESZKAŃCY (w osobach)					
Ogółem	17 805	17 849	17 911	18 013	18 009
KOBIETY					
Ogółem	9 026	9 049	9 030	9 070	9 128
Wiek 0-17	1 876	1 859	1 900	1 871	1 858
Wiek produkcyjny	5 968	5 971	8 570	5 881	5 916
Wiek emerytalny	1 182	1 219	1 260	1 318	1 354
MĘŻCZYŹNI					
Ogółem	8 779	8 800	8 881	8 943	8 881
Wiek 0-17	2 019	1 985	1 992	2 003	1 976
Wiek produkcyjny	6 172	6 233	6 303	6 339	6 267
Wiek emerytalny	588	582	586	601	638

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 3

Liczba urodzeń, małżeństw i zgonów w gminie Pawłowice w latach 2008 – 2012

Dane	2008	2009	2010	2011	2012
Urodzenia	231	238	230	216	221
Małżeństwa	162	166	145	114	186
Zgony	110	131	131	84	107
Przyrost naturalny	+121	+107	+99	+132	11

Źródło: Urząd Gminy w Pawłowicach

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3.1 Przedmiot diagnozy

Przedmiotem diagnozy są poszczególne i charakterystyczne dla różnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości takie jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, samotne wychowanie dzieci, starość, uzależnienia, przemoc w rodzinie, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

3.2 Analiza wybranych problemów społecznych

Kształtowanie polityki pomocy społecznej na terenie gminy będzie zależało nie tylko od możliwości wypełnienia zapisów ustawy o pomocy społecznej, ale także od struktury demograficznej gminy, od skali bezrobocia na terenie gminy czy rozmiarów patologii.

Analizy problemów społecznych dokonano w oparciu o dane statystyczne będące dyspozycją ośrodka pomocy społecznej.

Bezrobocie

Bezrobocie jest problemem złożonym i różnie definiowanym. Szerszą kategorią jest pozostawanie bez pracy lub nieaktywność zawodowa. Są to kategorie szczególnie ważne z punktu widzenia opisu klientów pomocy społecznej oraz programów adresowanych do nich w ramach tego systemu.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz tego zjawiska głównie ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz „pracy na czarno”. Bezrobocie obniża standard życia i rozszerza obraz patologii społecznej. Bezpośrednio wpływa na poziom życia rodzin i prowadzi często do:

- dezintegracji rodziny,
- osłabienia więzi emocjonalnych między członkami rodziny,
- zwiększa ryzyko zaistnienia patologii życia społecznego,
- utraty poczucia bezpieczeństwa i wpływu na własne życie,
- degradacji ekonomicznej i społecznej.

Bezrobocie jest dotkliwe nie tylko dla osób pozostających bez pracy, lecz także dla ich rodzin. W funkcjonowaniu rodzin dotkniętych bezrobociem dochodzi do poważnych zakłóceń. Negatywne zmiany mogą dotyczyć wszystkich funkcji rodziny. Negatywny wpływ bezrobocia na więź małżeńską niesie ze sobą niebezpieczeństwo osłabienia związków uczuciowych i zaburzenia ról małżeńskich i rodzicielskich. Utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstawanie napięć i konfliktów w rodzinie. Z drugiej strony, ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb. Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i negatywnie wpływa na ich dalszą edukację. Często prowadzi do rozpadu rodziny i może być zagrożeniem przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Problem bezrobocia zwłaszcza długotrwałego wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływania.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to w głównej mierze rozbudzenie motywacji do działania ukierunkowanego na aktywne poszukiwanie zatrudnienia i pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego. Forma, wysokość i okres wypłacania świadczenia powinna być uzależniona od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Na sytuację osób bezrobotnych wpływa zarówno wiek jak i poziom wykształcenia. Na dzień 31 grudnia 2012 roku zarejestrowanych było 442 osoby z terenu gminy.

Z danych statystycznych wynika, że najliczniejszą grupę bezrobotnych na terenie Gminy Pawłowice stanowią osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy tj.:

- osoby do 25 roku życia,
- długotrwale bezrobotni,

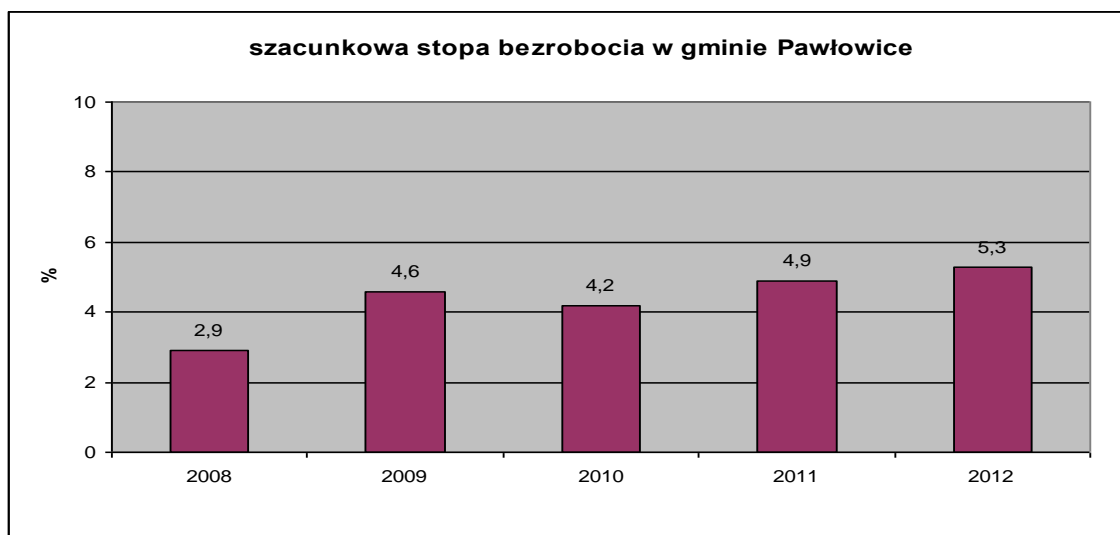
- osoby po 50 roku życia,
- bez kwalifikacji zawodowych,
- bez doświadczenia zawodowego,
- bez wykształcenia średniego,
- samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko w wieku do 18 roku życia,
- osoby , które po opuszczeniu zakładu karnego nie podjęły zatrudnienia,
- niepełnosprawni.

Grupa tych osób stanowi 91,63 % ogółu figurujących w rejestrach PUP za miesiąc grudzień 2012r. Wśród tej grupy – 31,90 % stanowią osoby do 25 roku życia; 50,23 % osoby bez wykształcenia średniego; 36,88% osoby długotrwale pozostające bez pracy; 33,48 % nie posiada doświadczenia zawodowego. Ponadto spośród osób zarejestrowanych w PUP 84,39 % nie pobiera zasiłku dla bezrobotnych.

Warto zaznaczyć, że w walce z bezrobociem znaczącą rolę odgrywa Powiatowy Urząd Pracy. Oferta działań adresowanych do bezrobotnych jest duża. Obejmuje między innymi: szkolenia, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, jednorazową pomoc na podjęcie działalności gospodarczej.

Wykres 1

Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Pawłowice w latach 2008 - 2012

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Pszczynie

Stopa bezrobocia w Pawłowicach na koniec marca 2013r. wynosiła zaledwie - 5,2 %. To najmniej w powiecie. Stopa bezrobocia rejestrowanego w kraju (wg danych Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - dane na na podstawie liczby pracujących z końca stycznia br) wyniosła w lutym 2013r. - 14,4 %, w województwie śląskim – 12,1 %, natomiast w powiecie pszczyńskim - 8,3 %. Do takiego wyniku przyczyniło się m.in. utworzenie na terenie gminy Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i jej podstrefy Jastrzębsko - Żorskiej z tzw. obszarem "Pola Warszowice", strefy, która zatrudnia obecnie ponad 1775 osób. Gmina współpracuje także z JSW S.A. KWK „Pniówek”, która zatrudnia absolwentów Technikum Górniczego należącego do Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Pawłowicach.

W ostatnich latach ważnym elementem w aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale pozostających bez pracy stały się projekty systemowe współfinansowane ze środków unijnych, realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje od 2008r. projekt systemowy pn. „IMPULS – aktywizacja społeczno - zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Pawłowice”. Projekt został skierowany do osób z terenu gminy Pawłowice, korzystających z pomocy społecznej, które nie pracują lub są zatrudnione, ale są zagrożone wykluczeniem społecznym i znajdują się w wieku aktywności zawodowej. Celem projektu jest umożliwienie osobom powrotu na rynek pracy. Dzięki możliwościom korzystania z funduszy unijnych pojawiła się szansa na rozwój pomocy społecznej, zwłaszcza w odniesieniu do

osób pozostających bez pracy, którym stwarza się możliwość uczestnictwa w różnych instrumentach aktywnej integracji. Mają one pomóc w przezwyciężeniu barier zawodowych, zdrowotnych, edukacyjnych i społecznych w dostępie do zatrudnienia i usług społecznych.

Tabela 4

Aktywność projektowo - programowa

	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba osób objętych projektem „IMPULS- ...”	10	12	10	10	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Pawłowice

W latach 2008 -2012 udział w projekcie wzięły 54 osoby, w tym 48 osób ukończyło projekt i uzyskało stosowne kwalifikacje zawodowe. Natomiast zatrudnienie podjęło 28 osób, co stanowi 60,86%.

Niepełnosprawność

Niepełnosprawności nie da się jasno sprecyzować. Różnorodność ta wynika z licznych uregulowań prawnych, które były tworzone w różnym okresie i niejednokrotnie nie zachowują spójności w interpretacji zjawiska niepełnosprawności. Wspólnym mianownikiem wszystkich poniższych definicji niepełnosprawności jest brak możliwości przystosowania danego organizmu do warunków, w których się znajduje. Za osobę niepełnosprawną uważa się taką, u której istnieje naruszenie sprawności i funkcji w stopniu wyraźnie utrudniającym (w porównaniu z osobami zdrowymi w danym kręgu kulturowym) pobieranie nauki w normalnej szkole, wykonywanie czynności życia codziennego, pracę zawodową, udział w życiu społecznym oraz w zajęciach w czasie wolnym od pracy.

Niepełnosprawność bywa najczęściej kojarzona z barierami. Wskazuje się przy tym na bariery techniczne a zwłaszcza architektoniczne. Na tychże barierach kończy się też zazwyczaj odczuwanie i postrzeganie problemu. Tymczasem poważniejszymi barierami –niewidocznymi, lecz głęboko zakorzenionymi, są zastarzałe i krępujące bariery tkwiące w sferze psychologiczno - mentalnościowej.

To, co odróżnia osoby niepełnosprawne od innych, to wyłącznie ich niepełnosprawność. Osoby te spotyka się codziennie, w każdym środowisku społecznym. U części z nich niepełnosprawność jest uzewnętrzniona, do tego stopnia, że nie sposób nie dostrzegać ich obecności. Najbliższym otoczeniem niepełnosprawnego jest jego rodzina.

Problemami osób niepełnosprawnych z terenu gminy głównie zajmują się:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pszczynie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach.

Do najczęściej podejmowanych działań na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Pawłowice należy uwzględnić: pomoc finansową, likwidowanie barier architektonicznych, urbanistycznych, praca socjalna, poradnictwo. Przykładowymi działaniami samorządu na rzecz osób niepełnosprawnych są: montaż windy w szkole, przeniesienie sali ślubów na parter w urządzie gminy, dowóz dzieci niepełnosprawnych do przedszkoli. Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach projektu „IMPULS - aktywizacja społeczno - zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Pawłowice” organizuje dodatkowe działania skierowane wyłącznie do osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie gminy. W ramach tych działań oferowane są m.in.:

- zajęcia artystyczno – integracyjne,
- wyjazdy edukacyjno – integracyjne,
- warsztaty i treningi umiejętności społeczno – zawodowych,
- transport, materiały szkoleniowe oraz catering.

Choroba i niepełnosprawność są to czynniki, które w znacznym stopniu prowadzą do pogorszenia sytuacji finansowej każdej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno – zawodową i miejsce zamieszkania. Przyczyną takiej sytuacji są duże wydatki związane z leczeniem rehabilitacją i różnego rodzaju świadczeń – będących udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną sprawnością fizyczną lub psychiczną. Innym efektem takiej sytuacji jest ograniczenie dochodów – utrata pracy i renta inwalidzka osoby niepełnosprawnej, jak również ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych.

Działania OPS i PCPR zmierzają, więc do wyrównywania szans i integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz stwarzania możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i wspieraniu ich rodzin.

Sytuacja ludzi starszych i chorych

W ostatnich latach podobnie jak w wielu krajach świata wyraźnie zaznaczył się w naszym kraju proces starzenia się społeczeństwa. Zgodnie z długoletnim prognozowaniem jego intensywność będzie wzrastać. Proces ten jest problemem, który dotyczy całego kraju, jak również Gminy Pawłowice. Wśród mieszkańców zdecydowanie więcej jest kobiet i wraz ze wzrostem wieku dominacja ta jest bardziej wyraźna.

Do głównych problemów ludzi starszych, z którymi stykają się także seniorzy gminy Pawłowice należą m.in.:

- problemy zdrowotne, niepełnosprawność i co za tym idzie wysokie koszty leczenia,
- samotność w związku z zanikaniem schematu rodzin kilkupokoleniowych, mały kontakt z najbliższymi,
- duże obciążenie budżetu związane z utrzymaniem domu,
- trudności w dostosowaniu się do nowych warunków rynkowych,
- stereotyp człowieka starego – nieaktywnego i bezużytecznego.

Jedną z instytucji świadczących pomoc tej populacji ludności jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach. Oprócz pomocy w postaci pracy socjalnej (tj. rozwiązywania różnego rodzaju problemów życiowych tych ludzi) udziela pomocy w formie świadczeń pieniężnych i w naturze, pomoc w umieszczeniu osób wymagających stałej opieki i pielęgnacji w domach pomocy społecznej.

Warunki życia ludności w wieku poprodukcyjnym stanowią kluczowy problem współczesnej polityki społecznej. Sytuacja tej grupy ludności jest szczególnie trudna ze względu na fakt, że wychowali się i żyli w odmiennych warunkach gospodarczo ustrojowych, tam kształtowali swoje postawy, zdobywali wiedzę, poznawali wzory kulturowe. Państwo opiekuńcze dawało zupełnie inne warunki życia i stwarzało inne problemy niż gospodarka rynkowa. Sytuacja tych ludzi jest szczególnie trudna ze względu na uzależnienie od czynnej zawodowo części społeczeństwa.

Osoby umieszczane w domach pomocy za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej są z reguły osobami samotnymi, starszymi, niepełnosprawnymi, wymagającymi całodobowej opieki i pomocy osób drugich.

Problemy opiekuńczo – wychowawcze

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem dziecka, której obowiązkiem jest zaspokojenie wszystkich jego potrzeb. Wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji, systemów wartości.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję. W rodzinach dysfunkcyjnych często występują u dzieci problemy w nauce, problemy wychowawcze aż do wkraczania na drogę przestępstwa. Bezradność osób w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest jednym z ważniejszych problemów dotyczących w głównej mierze rodzin o niskim statusie społecznym i niskiej świadomości wychowawczej, o zaburzonych relacjach małżeńskich.

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność wielu instytucji i podmiotów skupia się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do edukacji, służby zdrowia, wypoczynku.

Dane statystyczne Ośrodka wskazują, że liczba rodzin wspomaganych z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wyraźnie zmniejsza się. Wynika to w dużej mierze z faktu, że rodziny mogą mieć wiele sprzężonych ze sobą problemów (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm i inne), upoważniających je do otrzymywania świadczeń określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Tabela 5

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Rodziny – ogółem	160	147	139	106	119
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:					
Rodziny wielodzietne	10	9	9	6	8
Rodziny niepełne	31	18	13	15	15

Źródło: opracowania własne na podstawie danych OPS Pawłowice

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy finansowej, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, a jeśli to konieczne zapewnienia dziecku opieki i wychowania poza rodziną poprzez umieszczenie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach prowadzi „Szkolę dla Rodziców” - jest to program spotkań prowadzonych przez psychologa, których celem jest edukacja rodziców w zakresie radzenia sobie w codziennych kontaktach z dziećmi, nauka umiejętności lepszego porozumiewania się, rozwoju potrzeb dziecka, komunikacji i rozwiązywania problemów, poczucie wzajemnej bliskości. W warsztatach uczestniczą osoby, które uczą się umiejętności otwartego porozumiewania się w rodzinie, co przyczynia się do budowania silnej więzi między rodzicami a dziećmi. W dalszym ciągu celem nadrzędnym w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej będzie wspieranie rodzin w ich funkcjach opiekuńczo - wychowawczych, zapewnienie opieki dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Uzależnienia

Innym problemem dotyczącym mieszkańców gminy Pawłowice jest uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Alkoholizm jest chorobą polegającą na kontynuacji spożycia alkoholu przez daną osobę, pomimo że powoduje to problemy w jakiegokolwiek dziedzinie życia. Alkoholizm oznacza bardzo intensywne uzależnienie emocjonalne danej osoby od alkoholu. Emocjonalne uzależnienie od alkoholu jest przejawem patologicznych zaburzeń oraz rzeczywistą chorobą. Uzależnienie od alkoholu jest choroba niszcząca człowieka we wszystkich sferach jego człowieczeństwa i jego aktywności. Prowadzi do degradacji życia psychicznego, duchowego, moralnego, powoduje stopniową utratę wolności i odpowiedzialności. Zaburza więzi interpersonalne oraz uniemożliwia normalne funkcjonowanie w rodzinie i społeczeństwie. Zwykle na końcu dopiero następuje degradacja fizyczna, która dla wielu staje się niestety, jedynym motywem, która skłania do powstrzymania się od picia alkoholu. Najbardziej klasycznym, funkcjonującym obrazem człowieka uzależnionego jest osoba, która utraciła już wszystko: zdrowie, rodzinę, pracę, dom i która codziennie zatacza się na ulicy lub leży na ziemi w stanie upojenia alkoholowego. Uzależnienie często

towarzyszy innym dysfunkcjom. Najbardziej odczuwalne przez społeczność skutki nadmiernego spożywania alkoholu to przede wszystkim:

- postępująca degradacja zdrowotna osób uzależnionych (różnego rodzaju schorzenia somatyczne i uszkodzenia układu nerwowego),
- degradacja społeczna osób nadmiernie pijących (zanik motywacji podjęcia pracy przez bezrobotnych, zubożenie budżetów domowych),
- uszkodzenia rodzaju intelektualnego i zawodowego młodzieży oraz związane z tym niebezpieczeństwo sięgania po inne środki odurzające i duże prawdopodobieństwo wiązania się ze środowiskami kryminogennymi,
- naruszania prawa i porządku publicznego (wzrost przestępstw o charakterze kryminalnym popełnianych przez nietrzeźwych, zakłócanie porządku w miejscu publicznym, wypadki drogowe spowodowane przez nietrzeźwych kierowców lub przechodniów).

Zauważa się ścisły związek ubóstwa rodzin z nadużywaniem alkoholu, dlatego należy przede wszystkim zająć się likwidacją przyczyn alkoholizmu, takich jak bezrobocie i ubóstwo. Alkoholizm nie leczony, staje się chorobą śmiertelną. Nie jest chorobą, którą da się spontanicznie lub samoczynnie powstrzymać. Jeżeli człowiek uzależniony nie podejmie terapii lub nie włączy się w ruch samopomocy dla alkoholików, to jego stan może się jedynie pogarszać, aż doprowadzi to do zgonu.

Na terenie Pawłowic funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja działa na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 6

Dane dotyczące osób uzależnionych i współuzależnionych na terenie gminy Pawłowice w latach 2008 - 2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno - motywacyjne w związku z nadużywaniem alkoholu	32	32	38	41	59
Liczba wniosków skierowanych do sądu w związku z nadużywaniem alkoholu	0	1	0	0	1
Ilość osób odwiezionych do wytrzeźwienia do Izby Wytrzeźwień	65	70	55	66	85
Liczba dzieci uczestniczących w szkolnych programach profilaktycznych	710	490	2324	520	590
Liczba dzieci uczestniczących w pozaszkolnych programach profilaktycznych	140	1650	1471	539	103

Źródło: dane GKRPA

Narkomania to uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem leków (głównie przeciwbólowych środków narkotycznych) albo innych środków uzależniających (narkotyki, „dopalacze”, leki uspokajające i psychotropowe).

Narkomania w krótkim czasie prowadzi do poważnych zmian psychicznych pod postacią obniżenia uczuciowości wyższej, degradacji społecznej, zaburzeń krytycyzmu, osłabienia woli, kłamliwości.

Problem narkomanii wśród klientów ośrodka występuje sporadycznie, narkomania obecnie nie stanowi sama w sobie problemu na poziomie lokalnym, stanowi ona jednak dla niektórych rodzin podłoże występowania całego szeregu innych niekorzystnych problemów i innych negatywnych, w tym patologicznych zjawisk. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem narkomanii udzielono głównie w formie pieniężnej jak również w formie pracy socjalnej i poradnictwa.

Przemoc w rodzinie

Przemoc to zamierzone działanie, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, siły są nierówne, co oznacza, że jedna ze stron ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy), narusza prawa i dobra osobiste, co oznacza, że sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.), powoduje cierpienie i ból, to znaczy, że sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Ponadto, doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domową, zwaną też przemocą w rodzinie, można zdefiniować jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie jest w Polsce zjawiskiem obciążonym wieloma stereotypami, często jest więc, tematem tabu. Z badań wynika, że przemoc występuje we wszystkich klasach społecznych, niezależnie od statusu materialnego rodzin.

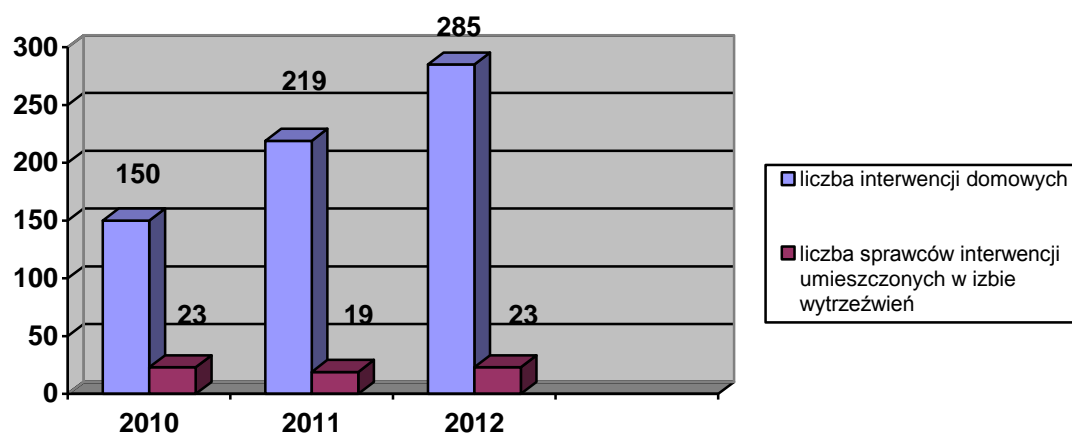
W rodzinach obserwuje się akty przemocy i agresji, czego powodem są m.in.: alkoholizm, konflikty rodzinne, demoralizacja, przenoszenie złych wzorców na bieżące i przyszłe zachowania ludzi młodych, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, rozwody, upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Jednak sprawcy przemocy nie zawsze są pod wpływem alkoholu. Przemoc w rodzinie powoduje łamanie norm moralno – prawnych, zastraszanie dzieci, agresję depresję i choroby psychiczne, problemy w nauce.

Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni. Natomiast w stosunku do dzieci przemoc stosują obydwój rodzice. Oboje są sprawcami zaniedbań, jednak z bieżącej pracy pracowników socjalnych wynika, że w większym procencie to mężczyźni zostawiają swoje rodziny, unikając łożenia na ich utrzymanie i odpowiedzialności za wychowanie dzieci.

Pomaganie ofiarom przemocy domowej wymaga innego podejścia do zagadnienia niż w wypadku pozostałych form przemocy, ponieważ mamy do czynienia z przestępstwem, bądź jego domniemaniem, gdzie ten sam sprawca wielokrotnie przez długi okres stosuje przemoc wobec tej samej ofiary. Podkreślić należy dużą zależność między ofiarą a sprawcą, których łączą więzy rodzinne, sprawy majątkowe, uczuciowe, co jest źródłem dodatkowego stresu ofiar i trudności osób pomagających.

Wykres 2

Interwencje policji na terenie Gminy Pawłowice w latach 2010- 2012

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Pawłowicach

Zdaniem policji działania w zwalczaniu problemu przemocy powinny być oparte głównie o systematyczną wymianę informacji, współpracę z samorządem lokalnym, OPS oraz GKRPA.

Bezdomność

W literaturze bezdomność określana jest jako względnie trwała sytuacja człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nie posiadającego własnego mieszkania. Na podstawie genetycznego podłoża bezdomność, można podzielić na: bezdomność z wyboru, jako następstwo preferencji pewnego stylu życia oraz bezdomność z konieczności, która dotyka człowieka wbrew jego woli i jest odczuwana jako stan frustrującej deprivacji.

Pod pojęciem „bezdomny” można rozumieć człowieka nie posiadającego własnego mieszkania, z reguły bez zameldowania na terenie kraju, nie mającego możliwości powrotu do ostatniego miejsca zameldowania, z powodu braku możliwości zamieszkania.

Z jurystycznego punktu widzenia, zgodnie z art. 6 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej, osobą bezdomną jest osoba nie zamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy oraz nie zameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba nie zamieszkująca w lokalu mieszkalnym ani zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. W gminie Pawłowice, liczba osób bezdomnych utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Obecnie na terenie gminy, przebywa 5 osób bezdomnych.

W okresie obowiązywania strategii prognozuje się, że zjawisko bezdomności w gminie Pawłowice będzie się systematycznie zmniejszać.

Tabela 7

Liczba osób bezdomnych w 2012r.

Wyszczególnienie	Liczba osób bezdomnych
Liczba wszystkich zdiagnozowanych osób bezdomnych, których ostatnim miejscem zameldowania była gmina Pawłowice (przebywających na terenie gminy i poza jej granicami)	4
Liczba wszystkich osób bezdomnych, którym gmina opłaciła pobyt w placówkach noclegowych dla osób bezdomnych	1
Liczba osób bezdomnych objętych Kontraktem Socjalnym	1
Liczba wszystkich osób bezdomnych, które się usamodzielnily	0

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych OPS Pawłowice

Tabela 8

Gminne środki przeznaczone na bezdomność w 2012r.

Wyszczególnienie	Kwota
OGÓŁEM środki gminne przeznaczone na bezdomność	1 518,00 zł
Środki na finansowanie usług i działalności placówek świadczących pomoc ludziom bezdomnym prowadzonym przez organizacje pozarządowe	0,00 zł
Środki na finansowanie usług i działalności placówek świadczących pomoc ludziom bezdomnym prowadzonym przez podmioty publiczne	0,00 zł
Środki przekazywane bezpośrednio osobom bezdomnym w formie np. zasiłków i/lub innych świadczeń pieniężnych.	4 160,00 zł

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych OPS Pawłowice

Zjawiska związane z procesem bezdomności to przede wszystkim:

- a) rozpad rodziny – zerwanie więzi formalnych, psychologicznych i społecznych oraz brak możliwości spełnienia przez rodzinę jej podstawowych funkcji,
- b) eksmisje (w ponad 90% przypadków spowodowane niepłaceniem czynszu),
- c) opuszczenia zakładu karnego,
- d) brak stałych dochodów, długotrwałe bezrobocie,
- e) przemoc w rodzinie,
- f) uzależnienia,
- g) konflikty spowodowane brakiem tolerancji społecznej.

Głównym czynnikiem powodującym bezdomność na terenie gminy Pawłowice jest nadużywanie alkoholu prowadzące do zerwania więzi rodzinnych.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością na terenie gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach we współpracy z innymi służbami (np. policją). Bezdomność w gminie Pawłowice ma charakter umiarkowany i nie urasta do rangi problemu społecznego. Przez większą część roku ma raczej charakter jednostkowy, natomiast zauważalne jest istotne nasilenie problemu w okresie zimowym. Każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie, a pomoc świadczona na rzecz osób bezdomnych najczęściej przybiera formę udzielenia schronienia i wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz wsparcie finansowe. Biorąc pod uwagę sporadyczny charakter zjawiska bezdomności, na terenie gminy Pawłowice nie ma noclegowni ani mieszkań chronionych. Stosowane dotychczas rozwiązania w zakresie udzielania wsparcia osobom bezdomnym z terenu gminy Pawłowice są wystarczające w stosunku do rozmiaru zjawiska i zdiagnozowanych potrzeb w tym zakresie. Znaczący wpływ na skuteczność i efektywność podejmowanych działań ma dobra współpraca służb na szczeblu lokalnym.

Funkcjonowanie pomocy społecznej

Pomoc społeczna stanowi istotną dziedzinę polityki społecznej państwa, mającą na celu umocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin oraz udzielenia im pomocy w przypadku trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości i uprawnień. Obowiązek realizacji pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej w zakresie przewidzianym ustawą o pomocy społecznej.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pomoc udzielana jest osobom, u których występują określone problemy utrudniające samodzielne funkcjonowanie. Najczęstszymi powodami osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej są: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba.

Informacje zawarte w tabeli nr 9 świadczą o wahaniach w liczbie osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W roku 2012 pomocą objęto 360 osób i jest to wskaźnik, który uległ podwyższeniu w stosunku do roku 2011.

Tabela 9

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych bez względu na ich rodzaj, liczbę oraz źródło finansowania				
	2008	2009	2010	2011	2012
<i>OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA</i>					
Liczba osób	369	306	383	319	360
Liczba rodzin	231	171	267	234	237
Liczba osób w rodzinach	470	399	595	539	550
<i>OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE</i>					
Liczba osób	153	142	114	92	101
Liczba rodzin	145	134	109	92	99
Liczba osób w rodzinach	324	316	234	182	205
<i>OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE</i>					
Liczba osób	143	87	78	63	72
Liczba rodzin	88	52	43	38	38
Liczba osób w rodzinach	263	190	151	122	147

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Pawłowice

Główne powody wnioskowania o pomoc to: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie.

Tabela 10

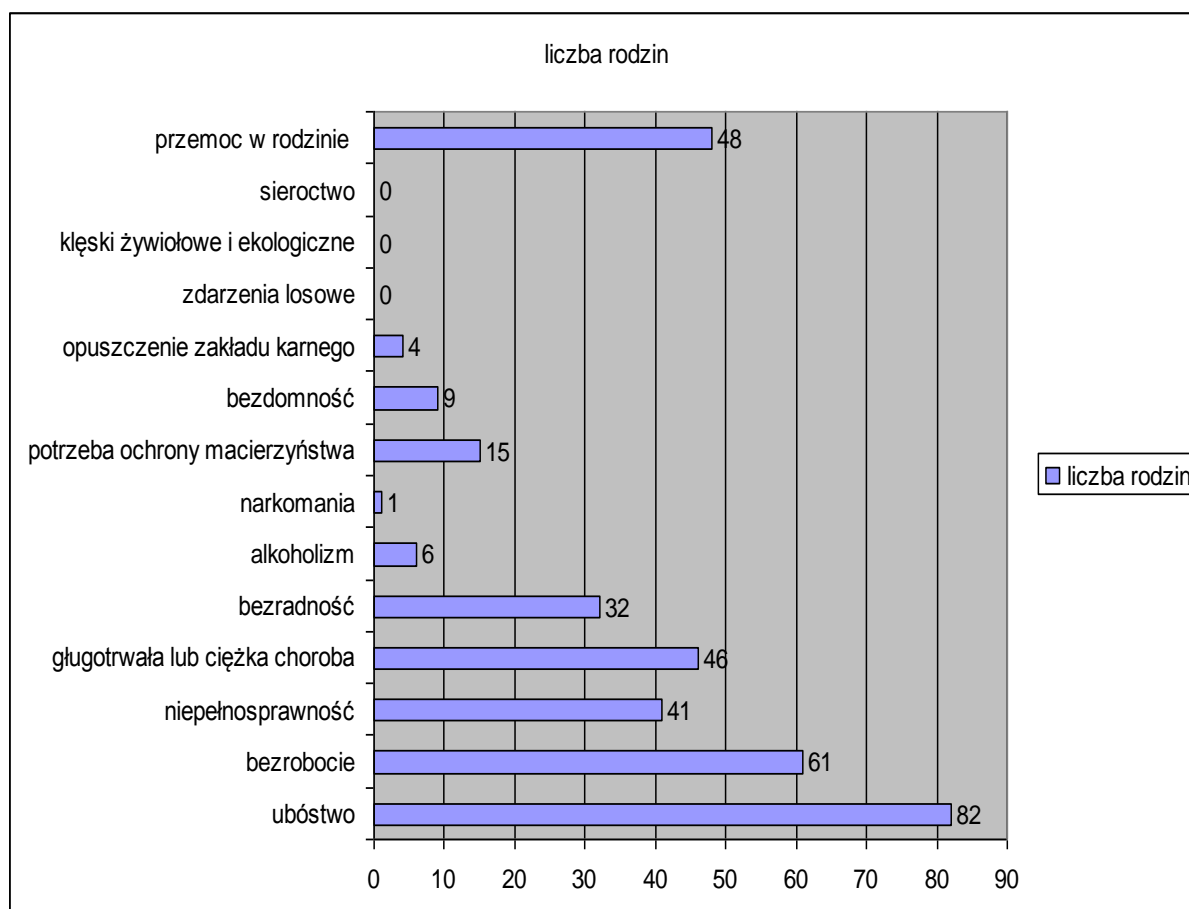
Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2008 – 2012

Powód przyznania pomocy	2008	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo	119	110	93	79	85
Bezrobocie	81	102	65	57	63
Długotrwała choroba	66	40	42	43	53
Niepełnosprawność	58	56	45	38	47
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	41	38	28	28	36
Sieroctwo	0	1	0	0	0
Bezdomność	5	5	5	5	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	16	14	8	11
Rodziny niepełne	31	18	12	15	15
Rodziny wielodzietne	10	10	9	6	8
Przemoc w rodzinie	2	2	4	1	1
Alkoholizm	13	10	8	6	6
Narkomania	1	2	2	1	1
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	4	3	4	1	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Pawłowice

Wykres 3

Powody udzielenia pomocy i wsparcia w 2012r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Pawłowice

Analizując dane z wykonanych zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej wynika, że pomocą społeczną objęto w 2012r. – 360 osób, co stanowi około 2% ogółu mieszkańców, z czego ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i występująca przemoc w rodzinie (ofiary przemocy) to główne czynniki z powodu, których przyznawana jest pomoc. Niewielka liczba osób ubiegających się o pomoc wskazywała trudną sytuację życiową z powodu narkomanii, alkoholizmu, bezdomności, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Zasadniczą przyczyną w związku, z którą mieszkańcy wnoszą o pomoc z systemu pomocy społecznej, jest ubóstwo i bezrobocie. Kolejnymi są długotrwała choroba, niepełnosprawność bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Brak zatrudnienia, które nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii.

W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak ubóstwo, frustrację, izolację, alkoholizm, bezradność życiową.

Niedostateczna ilość pracy, niski poziom kwalifikacji i wykształcenia, niepełnosprawność, długotrwała choroba, uzależnienia decydują o wysokiej liczbie klientów pozostających bez pracy i one stały się problemami dominującymi.

Zauważalny jest spadek rodzin korzystających z pomocy społecznej natomiast wzrasta liczba osób samotnych, co może świadczyć o ich ubóstwie lub ich wykluczeniu społecznym. Uzupełnieniem tych różnych przyczyn przyznawania pomocy jest występowanie kilku zjawisk naraz w tym ubóstwa. Kolejnym powodem przyznania pomocy jest długotrwała choroba oraz niepełnosprawność. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, ochrona macierzyństwa, alkoholizm są problemami towarzyszącymi tym zjawiskom. Często ludzie nie przyznają się do swoich uzależnień lub bezradności – nie radzenia sobie z problemami życia codziennego, a co za tym idzie nie utożsamiają się z takimi problemami.

Do problemów występujących w gminie zaliczyć można bezradność osób w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Problem ten dotyczy rodzin o niskim statusie społecznym i niskiej świadomości wychowawczej (w tym rodzin wielodzietnych i niepełnych) o zaburzonych relacjach małżeńskich.

W rodzinach obserwuje się akty przemocy i agresji, czego powodem są: konflikty rodzinne, demoralizacja, przenoszenie złych wzorców na bieżące i przyszłe zachowania ludzi młodych, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, rozwody, upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Przemoc w rodzinie powoduje łamanie norm moralno – prawnych, zastraszanie dzieci, agresję, depresje i choroby psychiczne, problemy w nauce.

Bezrobocie powoduje wzrost ubóstwa, ma wpływ na występowanie przemocy w rodzinie, prowadzi do uzależnień, depresji i innych chorób psychicznych.

Zwrócić należy uwagę, że w jednej rodzinie korzystającej występuje kilka powodów pomocy wyżej wymienionych, które należy uznać jako środowiska narażone na wykluczenie społeczne. Pod pojęciem wykluczenia należy rozumieć: brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich.

Rodziny zgłaszające się o pomoc w latach 2008 - 2012 objęte były różnymi formami pomocy materialnej i rzeczowej.

Tabela 11

Liczba rodzin objętych pomocą w latach 2008 – 2012

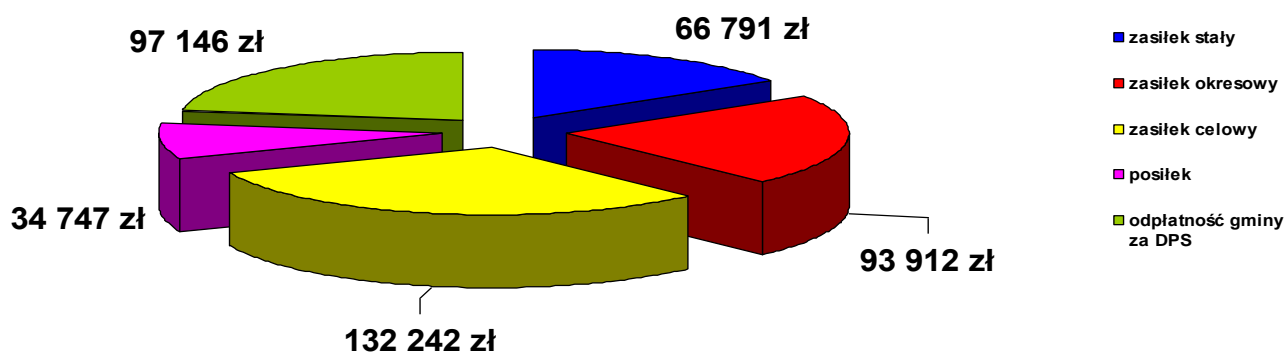
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Zasiłki i pomoc w naturze	158	172	128	106	119
Dodatki mieszkaniowe	40	34	39	42	44
Świadczenia rodzinne	691	552	632	743	761

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Pawłowice

Z zebranych danych wynika, że liczba rodzin korzystających pomocy społecznej zwiększyła się, liczba dodatków mieszkaniowych utrzymuje się na tym samym poziomie, natomiast liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych także wzrosła.

Wykres 4

Wydatki na świadczenia pomocy społecznej w 2012r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Pawłowice

Największą kwotę w wydatkach Ośrodka stanowi koszt wypłat zasiłków celowych, które były przyznane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału i odzieży. Tą formą pomocy objętych było 98 osób na kwotę 132 242,00 zł. Kolejną obszerną pozycję w wydatkach stanowi odpłatność gminy za pobyt osób w domu pomocy społecznej – 97 146,00 zł. W roku 2012 z tej formy pomocy skorzystało 6 osób.

4. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

4.1 Analiza występujących problemów społecznych

Analiza społeczna obejmuje opis różnych zjawisk, sytuacji, przesłanek, które mogą stać się przyczyną trudnej sytuacji, w jakiej znaleźli się poszczególni mieszkańcy Gminy Pawłowice. W celu otrzymania zblizzonego rzeczywistego obrazu problemów społecznych poddano analizie dane liczbowe za okres 2008 – 2012 roku. Analiza ta pozwala uchwycić tendencje rosnące lub malejące w poszczególnych problemach społecznych.

Większość problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy uznawana jest za problemy społeczne, np.: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, niezaradność życiowa. Problemy te jakby wiążą się razem, zachodzi między nimi często związek przyczynowy np.: bezrobocie powoduje utratę środków utrzymania, ale również pogłębienie i nawarstwienie innych problemów, takich jak: bezradność, izolacja społeczna, uzależnienia itp.

Aby zagwarantować prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin istnieje potrzeba zabezpieczenia jego podstawowych potrzeb życiowych takich jak: żywność, odzież, opał, dach nad głową, itp. Brak środków materialnych powoduje, że większość osób zgłasza się o wsparcie do pomocy społecznej.

W sytuacji nie radzenia sobie z różnymi czynnościami domowymi lub samoobsługą osób starszych, niepełnosprawnych, należy zapewnić im pomoc w formie usług, aby jak najdłużej zatrzymać ich w środowisku lokalnym. Z tego też względu należy poszukiwać dodatkowych środków np. unijnych oraz wspieranie gminy przez wszystkie podmioty, w tym organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Obok form o charakterze finansowym lub usługowym, konieczne jest rozwijanie form pozamaterialnych takich jak: wsparcie psychologiczne, prawne, aktywizację społeczną, rozwój samopomocy czy wolontariatu.

Celem wszystkich działań ma być zapobieganie marginalizacji i wyprowadzenia z trudnej sytuacji osób, rodzin i społeczności lokalnych oraz wyposażenie ich w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami np. poprzez zapewnienie bezrobotnym zatrudnienia w różnych formach takich jak: roboty publiczne, prace interwencyjne czy też prace społecznie użyteczne.

Konieczne jest tu wyrównywanie szans różnych grup społecznych np. osób niepełnosprawnych. Problemy społeczne mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej.

4.2 Analiza strategiczna SWOT

Mocne strony gminy

Gmina posiada m.in. korzystne położenie komunikacyjne, geograficzne, wyspecjalizowane rolnictwo, bardzo dobry stan infrastruktury oświatowej, wyspecjalizowaną bazę sportową. Atutami są również wewnętrzne czynniki wpływające na rozwój gminy, wyróżniające gminę, podnoszące jej atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających.

Słabe strony gminy

Najczęściej wymienianymi słabościami gminy Pawłowice są złe problemy komunikacyjne z miastem powiatowym Pszczyna. Mieszkańcom przeszkadza też natężony ruch, zwłaszcza samochodów ciężarowych. Zwrócono także uwagę na pogłębiające się szkody górnicze. Zauważono brak infrastruktury kulturalnej do rozwoju tzw. kultury wyższej.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano przede wszystkim ubóstwo i bezrobocie. Ubożenie mieszkańców gminy jest spowodowane wzrostem bezrobocia i przyczynia się do pogłębiania patologii społecznych oraz wzrostu przemocy w rodzinie i niewydolności opiekuńczo - wychowawczej rodzin.

Szczególnie narażone grupy społeczne

W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano, iż w pierwszej kolejności wspierać należy rodziny wielodzietne, niepełne, dysfunkcyjne oraz rodziny bezrobotnych. Pomoc społeczna powinna otaczać opieką również osoby niepełnosprawne, stare i samotne.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Mieszkańcy gminy, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na wiodącą rolę Ośrodka Pomocy Społecznej. Zauważyli jednocześnie pozytywne oddziaływanie policji, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, porad prawnych i psychologicznych, a także placówek służby zdrowia. Pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych mogą również Urząd Gminy, radni i nauczyciele.

Powszechnie stosowaną w pracach nad strategią przy określaniu priorytetów rozwojowych jest analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem słów: mocne strony (S), słabe strony (W), szanse w otoczeniu (O), zagrożenia w otoczeniu (T). Analiza SWOT pozwala na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju, a także zagrożeń hamujących działania na rzecz społeczności lokalnej. Mocne strony mogą oznaczać, iż należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować, bądź zreorganizować.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **sily** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Tabela 12

Analiza SWOT – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY - S	SŁABE STRONY - W
<ul style="list-style-type: none"> • wysokie kwalifikacje pracowników ośrodka pomocy społecznej • zaangażowanie pracowników OPS • współpraca podmiotów zajmujących się problematyką społeczną • zatrudnienie osób bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych oraz robót publicznych i społecznie użytecznych • niska stopa bezrobocia • wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych oraz prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny • propagowanie idei wolontariatu oraz rozwój społecznych grup wsparcia • brak wzrostu liczby świadczeniobiorców • dostrzeganie potrzeb osób niepełnosprawnych • możliwość samorealizacji osób starszych w różnych organizacjach i stowarzyszeniach • prawidłowe wykorzystanie środków pochodzących z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi • prowadzenie działań socjalnych z rodziną • dobra dostępność do placówek ochrony zdrowia, badania profilaktyczne finansowane przez gminę • poradnictwo specjalistyczne • poczucie solidarności mieszkańców gminy w sytuacjach zagrożeń. 	<ul style="list-style-type: none"> • bierne podejście świadczeniobiorców • uzależnienie rodzin od pomocy społecznej • dziedziczenie ubóstwa i niezaradności • zanik autorytetów moralnych • niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczej i wychowawczej przez rodziców • nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym • brak danych statystycznych dot. liczby osób niepełnosprawnych • niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz współpracy w tym zakresie przez współuzależnionych • poczucie bezkarności osób naruszających prawo • rozluźnienie więzi społecznych.

Tabela 13

Analiza SWOT – szanse i zagrożenia

SZANSE - O	ZAGROŻENIA - T
<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeganie zasad partnerstwa w zakresie współpracy • prospołeczna polityka gminy • wspieranie zatrudnienia • możliwość pozyskiwania funduszy unijnych • rozwój wolontariatu • wzrost identyfikacji i wykrywalności zjawiska przestępczości, w tym przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • bezrobocie osób młodych i absolwentów • zjawisko nielegalnego zatrudnienia • dyskryminacja na rynku pracy osób w wieku 45-60/65 lat • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo • łatwy dostęp do napojów alkoholowych • starzenie się społeczeństwa • wzrost zapotrzebowań na pobyt w DPS • roszczeniowe postawy klientów pomocy społecznej • niechęć ludzi do zmiany sytuacji • stereotypowy obraz pomocy społecznej • degradacja wzorców i wartości rodziny • niewydolność wychowawcza rodzin • alienacja społeczna osób wykluczonych • zlecanie gminie nowych zadań • zwiększanie liczby zadań OPS.

5. MISJA I CELE STRATEGII

Misją strategii jest systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych w celu przeciwdziałania marginalizacji, wykluczeniu społecznemu i patologiom społecznym.

5.1 Misja gminy

**ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO.
PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI, WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU I PATOLOGIOM SPOŁECZNYM.**

5.2 Priorytety

- 1) przeciwdziałanie ubóstwu,
- 2) przeciwdziałanie bezrobociu,
- 3) wspieranie rodzin,
- 4) ograniczanie zjawisk patologii społecznych,
- 5) integracja osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych,
- 6) profesjonalna pomoc społeczna.

5.3 Cele strategii

Cel strategiczny 1: Wspieranie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem

I.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1	Diagnozowanie sytuacji osób i rodzin	2014 - 2020	OPS	- liczba osób objętych diagnozą	budżet gminy
2	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej	2014 - 2020	OPS, placówki oświatowe, kościoły, organizacje pozarządowe	- liczba osób objętych wsparciem	budżet gminy, budżet państwa
3	Organizowanie prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych	2014 - 2020	OPS, UG, PUP	- liczba osób objętych wsparciem	budżet gminy, budżet państwa
4	Realizacja projektów i programów	2014 - 2020	OPS, UG, PUP	- liczba projektów - liczba programów - liczba uczestników	budżet gminy, budżet państwa, środki unijne
5	Wspieranie działalności samopomocowej	2014 - 2020	OPS, UG wolontariat	- liczba grup samopomocowych	budżet gminy
6	Działania informacyjne i konsultacyjne	2014 - 2020	OPS, UG	- liczba osób objętych wsparciem	budżet gminy
7	Monitorowanie sytuacji osób i rodzin	2014 - 2020	OPS	- liczba rodzin objętych monitoringiem	budżet gminy
8	Współpraca podmiotów zajmujących się problematyką społeczną	2014 - 2020	OPS, UG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PUP, sądy, policja, PCPR	- liczba, spotkań - liczba konferencji	budżet gminy

Cel strategiczny 2: Łagodzenie skutków bezrobocia (usamodzielnianie bezrobotnych)

I.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1	Aktywizacja bezrobotnych: - poradnictwo specjalistyczne, - kontrakty socjalne, - programy i projekty	2014 - 2020	OPS, PUP, zakłady pracy	- liczba osób zaktivizowanych	Budżet gminy, budżet państwa, środki unijne
2	Zatrudnienie wspierane: - prace społecznie użyteczne, - prace interwencyjne, - roboty publiczne	2014 - 2020	OPS, PUP, zakłady pracy	- liczba osób zatrudnionych	Budżet gminy, budżet państwa
3	Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej	2014 - 2020	OPS, PUP	- liczba osób objętych pomocą - liczba udzielonych świadczeń	Budżet gminy, budżet państwa

Cel strategiczny 3: Wzmacnianie roli i funkcji rodziny

I.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1	Promowanie wartości rodziny	2014 - 2020	OPS, UG, GKRPA, placówki oświatowe, GOK, kościoły, wolontariat	- ilość programów, - ilość konferencji, - ilość artykułów w prasie lokalnej	budżet gminy, GKRPA, środki, źródeł zewnętrznych
2	Wspieranie rodzin	2014 - 2020	OPS, UG, GKRPA, placówki oświatowe, GOK, kościoły, wolontariat	- ilość rodzin objętych wsparciem	budżet gminy, GKRPA, środki, źródeł zewnętrznych
3	Usamodzielnianie rodzin: - poradnictwo specjalistyczne, - „szkoła dla rodziców”, - dążenie do tworzenia placówek wsparcia dziennego	2014 - 2020	OPS, UG, GKRPA, placówki oświatowe, GOK, PCPR kościoły, wolontariat	- ilość udzielonych porad, - ilość placówek wsparcia dziennego, - ilość uczestników „szkół dla rodziców”	budżet gminy, GKRPA, środki, źródeł zewnętrznych
4	Integracja działań na rzecz rodziny	2014 - 2020	OPS, UG, GKRPA, placówki oświatowe, GOK, PCPR kościoły, wolontariat	- liczba spotkań, liczba konsultacji	budżet gminy

Cel strategiczny 4: Przeciwdziałanie patologiom społecznym

l.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1	Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy: - realizacja programów - alternatywne spędzanie czasu wolnego - edukacja społeczności lokalnej - zintegrowany system wsparcia	2014 - 2020	OPS, UG, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, policja, sąd, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe	- ilość programów, - ilość osób objętych wsparciem	budżet gminy, GKRPA, budżet państwa, środki zewnętrzne
2	Przeciwdziałanie uzależnieniom - realizacja oraz dofinansowanie programów profilaktycznych, - edukacja publiczna - poradnictwo specjalistyczne	2014 - 2020	OPS, UG, GKRPA, policja, sąd, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe	- liczba programów, - liczba informacji zamieszczonych w mediach, - liczba osób objętych wsparciem	budżet gminy, GKRPA, budżet państwa, środki zewnętrzne
3	Monitorowanie patologii społecznych w gminie	2014 - 2020	OPS, UG, GKRPA, policja, sąd, placówki oświatowe	- liczba przypadków patologii	budżet gminy

Cel strategiczny 5: Przeciwdziałanie izolacji społecznej osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych

l.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1	Doskonalenie systemu wsparcia	2014 - 2020	OPS, UG, GOK, PCPR, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia	- liczba osób objętych wsparciem - liczba podmiotów świadczących pomoc	budżet gminy, budżet państwa, środki zewnętrzne
2	Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi	2014 - 2020	OPS, UG, GOK, PCPR, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia	- liczba spotkań, - liczba konferencji	budżet gminy
3	Stworzenie możliwości aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej	2014 - 2020	OPS, UG, DOK, GOS, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe	- liczba spotkań, - liczba imprez	budżet gminy, środki zewnętrzne
4	Kreowanie właściwych postaw wobec osób starszych i niepełnosprawnych	2014 - 2020	OPS	- liczba spotkań integracyjnych	budżet gminy, środki zewnętrzne

Cel strategiczny 6: Profesjonalna pomoc społeczna

I.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1	Doskonalenie systemu pomocy społecznej	2014 - 2020	OPS, UG, GOK, PCPR, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia	- liczba osób objętych wsparciem - liczba podmiotów świadczących pomoc	budżet gminy, budżet państwa, środki zewnętrzne
2	Działania promujące wizerunek OPS	2014 - 2020	OPS, UG, GOK, PCPR, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia,	-liczba spotkań -liczba konferencji	budżet gminy
3	Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników	2014 - 2020	OPS	- liczba szkoleń - liczba osób uczestniczących w szkoleniach	budżet gminy, budżet państwa, środki zewnętrzne

6. MONITORING I ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

Prowadzeniem wdrażania, monitorowania i zarządzaniem strategią zajmować się będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach. Monitorowanie pozwoli z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników, jak i ewentualne korekty działaniach. Zapisy zawarte w strategii będą realizowane zgodnie z wymienionymi działaniami, w zależności od posiadanych środków finansowych.

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii będzie ponadto zależeć od budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty finansowane lub dofinansowywane z zewnętrznych środków finansowych np. z Europejskiego Funduszu Społecznego, mają precyzyjne mechanizmy kontroli sposobu realizacji zadania i jego budżetu.

Strategia i wynikające z niej programy i projekty to dokumenty otwarte i „elastyczne” tzn. mogą podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami gminy oraz wymogami prawa.

Wykaz skrótów

DPS	- Dom Pomocy Społecznej
GKRPA	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GOK	- Gminny Ośrodek Kultury
GOS	- Gminny Ośrodek Sportu
OPS	- Ośrodek Pomocy Społecznej
PCPR	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PUP	- Powiatowy Urząd Pracy
UG	- Urząd Gminy

SPIS TABEL I WYKRESÓW

	strona
Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Pawłowice w latach 2008-2012	4
Tabela 2. Mieszkańcy Gminy Pawłowice według grup wiekowych	5
Tabela 3. Liczba urodzeń, małżeństw i zgonów w Gminie Pawłowice w latach 2008-2012	5
Tabela 4. Aktywność projektowo - programowa.....	8
Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2008-2012.....	10
Tabela 6. Dane dotyczące osób uzależnionych i współuzależnionych na terenie Gminy Pawłowice w latach 2008-2012.....	11
Tabela 7. Liczba osób bezdomnych w 2012 roku	14
Tabela 8. Gminne środki przeznaczone na bezdomność w 2012 roku	14
Tabela 9. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2008-2012	16
Tabela 10. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2008-2012.....	17
Tabela 11. Liczba rodzin objętych pomocą w latach 2008-2012	19
Tabela 12. Analiza SWOT – mocne i słabe strony.....	23
Tabela 13. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia	24
Wykres 1. Szacunkowa stopa bezrobocia w Gminie Pawłowice w latach 2008-2012.....	7
Wykres 2. Interwencje policji na terenie Gminy Pawłowice w latach 2010-2012.....	13
Wykres 3. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w 2012r.	18
Wykres 4. Wydatki na świadczenia pomocy społecznej w 2012r.	20